

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 5. Satisfit argumentis quæ obijciuntur contra doctrinam Capituli
tertii & quarti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

sus, seu ipsimet contrahentes, per illum consensum. Florentinum in Instructione Armenorum. Quod enim Florentinum ibi loquatur de Matrimonio, ut Sacramentum est, non ut contractus est præcisè, conficitur ex eo quòd in ea Instructione Patres Florentini *Ecclesiasticorum Sacramentorum veritatem, pro faciliiori Armenorum doctrina, sub brevissima redegerunt formula, ut ibidem dicitur.* Incredibile proinde est quòd cum Florentinum ibi singulorum Sacramentorum veritatem ipsis compendiosè explicandam proposuerit, reliquorumque Sacramentorum ministrum expresserit, hujus solius Sacramenti ministrum inexplicatum reliquerit. Per consequens, incredibile est quòd postquam suscepit declarare ministrum, seu causam efficientem hujus Sacramenti, sui deinde propositi immemor, solius contractus, non Sacramenti Matrimonii causam efficientem intellexerit, cum ait: *causa efficiens Matrimonii est mutuus consensus, &c.* Maximè cum id à se intelligi de Matrimonio, ut Sacramentum est, contextus satis designet. Immediatè enim præcedit: *septimum Sacramentum est Matrimonium, quod est signum conjunctionis Christi cum Ecclesia.* Post quæ verba immediatè sequitur: *causa autem efficiens Matrimonii.* Non dixit causa efficiens hujus Sacramenti, prout in aliis Sacramentis dixit, *causa efficiens hujus Sacramenti.* Ne in hujus Sacramenti hic referretur ad conjunctionem Christi cum Ecclesia, de qua mentio immediatè præcedebat. Denique nullum alium ministrum hujus Sacramenti designavit, nisi contrahentes. Ipsos ergo designavit ministros, & nullum alium. Non proinde Sacerdotem: quem si censuisset hujus Sacramenti ministrum, id utique declarasset; eum hujus Sacramenti veritatem, Romanæque Ecclesiæ de eo doctrinam declarandam suscepisset: ne ignorato ministro, contingeret Armenos necessarium ministrum non adhibere, Matrimoniique proinde Sacramento carere.

33 *5.º* minister essentialis hujus Sacramenti ille est, qui profert formam substantialem ipsius. Sed eam profert contrahentes, non Parochus, seu Sacerdos, ut probatum est capite præcedenti. Igitur Parochus non est minister hujus Sacramenti, sed contrahentes. Nec oppositum sufficienter probant Adversarii, vel probare possunt, ut proxime ostendemus.

CAPUT V.

Satisfit argumenta qua obijciuntur contra doctrinam Capitis tertii & quarti.

34 *Obijciunt ipsi 1.º* Matrimonium non esse Sacramentum, absque Sacerdotis ministerio, ex sacris Canonibus & Traditione probatur. Si quidem Evaristus Papa (relatus 30. q. 5. c. 1.) legitimum (inquit) non est conjugium, nisi ab his qui saper *fermatam dominionem habere videntur, & à quibus custoditur, non peratur, & à parentibus sponsatur, & legibus docetur, & suo tempore sacerdotibus (ut mos est) benedicatur, & à Parantibus custodiat, & solemniter accipiatur.* Item: *ita peracta legitima, non est connubia. Aliter verò præsumpta, non conjugia, sed adulteria, vel fornicationes sunt: nisi voluntas propria suffragata fuerit, & vobis succurrerint legitima.* Tertullianus lib. 1. ad uxorem c. 9. unde suffragamus ad enarrandam *seruicatem hujus matrimonii, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, obsequat benedictio, Angeli renuntians, Pater rato habet.* Concilium Cartag. IV. c. 13. sponsus & sponsa, cum benedicti sunt à Sacerdote, à parentibus suis, vel à Parantibus offerantur: qui cum acciperent benedictionem, eadem nocte, pro reverentia ipsius benedictionis, in virginitate permanent.

Refertur 30. q. 5. c. 5. Hormifias Papa (ut refertur ibidem c. 2.) nullas fideles, cuiuscumque conditionis sit, occultò nuptias faciat, sed benedictione accepta à Sacerdote, publicè nuptias in Domino. Siricinus epist. 1. ad Himerium Tarracon. Episc. c. 4. illa benedictio, quæ nuptiarum Sacerdos imponit, apud fideles cuiuscumque sacrius instar est, si nulla transgressio violetur. Innocentius III. epist. 2. ad Victricium Rothomag. Episc. in Paradiſo, cum Parentes humani generis conjugerentur, ab ipso Domino sunt benedicti. Quam formam etiam Sacerdotes omnes seruare, usus ipse demonstrat Ecclesiæ. . . formam tenuisse legis, à Domino antiquitas inſtituta, doceatur.

Respondeo 1.º negando antecedens. Ad eius probationem auctoritates allegatæ nihil faciunt ad rem. Cum nullus in Jure locus reperitur, ubi conjunctio conjugum per hæc verba Sacerdotis, ego vos conjungo, &c. vocetur nuptiarum benedictio. De illa ergo conjunctione sermo non est in objectis auctoritatibus, sed de benedictione solemni, quæ fit cum precibus & oblationibus (quam Adversarii fatentur Sacramentum essentialem non esse, dum præterunt, sola illa verba Sacerdotis, ego vos conjungo, &c. essentialia esse) dicit namque Evaristus: *cum precibus & oblationibus à Sacerdote benedicatur.* Et Tertullianus: *quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, obsequat benedictio.* Quòdque de ea etiam agit Concilium Cartag. IV. argumento est, quòd loquatur de benedictione, ad quam sponsi à Parantibus debentur, quæ solemnitas denotat ibi sermonem esse de benedictione solemni. Enimverò sola solemnis benedictio in Jure solet intelligi, dum simpliciter agitur de benedictione nuptiarum, ut patet ex cap. Capellanum, & cap. vir autem de secundis nuptiis, in quorum priore Alexander III. & in posteriore Urbanus III. statuunt, secundas nuptias non esse benedicendas, nuptiarumque benedictionem iterandam non esse; imò puniendum Sacerdotem qui iteraverit. Certum est autem non esse prohibitum Sacerdoti in secundis nuptiis dicere: ego vos conjungo, &c. Idem constat ex Tridentino, & Rituali Romano. Siquidem Tridentinum sess. 24. c. 1. de reform. matrim. postquam statuit, Parochum, accepto utriusque partis consensu, dicere debere: ego vos in matrimonium conjungo, &c. hortatur conjuges, ut ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent, statimque benedictionem à proprio Parocho fieri, eamque à conjunctione (per illa verba: ego vos conjungo, &c.) aperte distinguit, dum suspendit Sacerdotem, qui alterius Parochie sponsos, sine illorum Parocho licentia, matrimonio conjugere, aut benedicere ausus fuerit. Ritualis verò Romanum tit. de matrim. benedictionem à conjunctione perpetuo distinguit: moneat Parochus conjuges, ut ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, &c. Coarctat etiam Parochus, ut, quando conjuges in primis nuptiis benedictionem acceperint, eos in secundis benedicat. . . Matrimoniam. . . si domi celebratam fuerit, presente Parocho & vestibus, sponsi veniant ad Ecclesiam, benedictionem accipiunt, &c.

Respondeo 2.º specialiter ad Evaritium, quod matrimonia facta sine solemnitatibus, quæ ibi enumerat, esse coram Deo legitima, etiam in ratione Sacramenti; sed non sic ut habeant omnem decorem & honestatem debitam. Ita respondet Magister loco citato. Et verò si omnia, quæ ibi enumerantur, forent de essentia matrimonii, requireretur, matrimonium contractum, non potest venià parentum, aut tutorum, aut sine dote, &c. coram Deo esse illegitima & nulla. Quod est contra fidem. Nec solum illegitima & nulla for-

rent in ratione Sacramenti, sed & in ratione contractus: dicit enim matrimonia altere *presumpta, non conjugia, sed adulteria, vel fornicationes esse.* Quod ne ipsi quidem objicientes admittunt. Sequeretur denique, talia esse matrimonia inita sine benedictione solemni, cum precibus & oblationibus (quod etiam ipsi non admittunt) utpote de qua loquitur ibidem, ut supra vidimus. Nihil ergo habet Evaristus, quod ipsis vel in speciem faueat. Imò solutionem omnium ante dictorum præferant ultima Evaristi verba, quibus declarat non esse conjugia, nisi *voluntas propria conjugum suffragata fuerit, & vota succurrerint legitima.* His ergo solis effici censet conjugia.

37 Respondeo 3°. Concilium Cartaginense non loqui de benedictione, quæ sit essentia Sacramenti; cum loquatur de benedictione, quæ non omnibus adhibetur matrimonio. Neque enim diceret: *spontè, cum benedicendi sunt, ut omnes benedicendi essent.* Loquitur ergo de benedictione, quæ non fit, efficiat Sacramentum, sed solum fit sacramentale quoddam, ut ait S. Thomas supra n. 16. Ob cuius nihilominus reverentiam jubet ab usu conjugii ea nocte abstinere. Sicut ob reverentiam diei Festi vel Dominici, olim lege vel consuetudine jubebatur, ab eodem usu ito die abstinere; sic ut & eo die quo Martyrum cryptas quis visitasset, ut ex Patribus & Historicis ostendi potest.

38 Respondeo 4°. quòd licet benedictio nuptialis non sit Sacramentum, sed sacramentale dumtaxat; ipsius tamen violatio apud fideles meritò habetur instar sacrilegii, ut Sicutus Papa dicit. Tum quia non Sacramentorum dumtaxat, sed & sacramentalium violatio sacrilegium est. Tum quia licet non sit Sacramentum, accessorium tamen est Sacramenti. Accessorium autem sequitur suum principale: & ideo Matrimonii Sacramentum violare censetur, qui violat accessorium ipsius.

39 Instabis: imò benedictio illa Sacramentum est. Sic enim benedictionem nubentium vocat Alexander III. cap. *cum in Ecclesia* 9. de simonia: *horribile nimis est, quòd... pro sepulturis, & exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium, seu aliis Sacramentis aliquid requiratur... Ne igitur hoc de cætero fiat, vel pro... sepeliendis mortuis, seu benedicendis nubentibus, seu aliis Sacramentis conferendis, seu collatis, aliquid exigatur, districtius inhibemus.*

Respondeo, neque hanc instantiam ad rem adversariorum facere: quia Alexander III. benedictionem nuptiarum ibi non vocat Sacramentum, quasi sit ipsum Matrimonii Sacramentum: cum sit benedictio solemnis, à conjunctione matrimoniali distincta, nec fiat dicendo, *ego vos in matrimonium conjungo.* &c. sed cum precibus & oblationibus, ut constat ex dictis n. 35.

40 Vel ipsis proinde objicientibus explicare incumbit, quo sensu benedictionem nuptialem Alexander III. ibi vocet Sacramentum. In proprio certe & stricto sensu id intelligere nequeunt de benedictionibus nubentium, magis quàm de sepulturis & exequiis mortuorum, quæ ibi pariter enumerantur. Nisi fortasse octavam comminisci velint Sacramentum propriè & strictè dictum, à Sacramento Matrimonii distinctum, ut voluit Glossa ibi verbo *benedictionibus nubentium*, & quidem Sacramentum interabile, ut ait ad cap. *sum* eod. tit. In quo profecto Glossa illa erravit. Et tanto magis erravit, quòd priori loco dixit, per benedictionem nuptiarum gratiam conferri, non per Matrimonii Sacramentum. Quod potestem censuit etiam Cardinalis de Vitriaco c. 36. Sicut & Robertus Cardinalis Pullus, & Petrus Pictaviensis, per Matrimonii utriusque Sacramentum gratiam non conferri. Sed hoc damnatum est in Tridentino sess. 24. can. 1. Vel ipsi ergo

objicientes fateri debent. Sacramentum ibi latè accipi pro Sacramentali, vel pro sacro ministerio, quatenus scilicet benedictio nuptiarum est cæremonia sacra, repræsentans benedictionem, quæ in Paradiso, cum parentes humani generis conjungerentur, ab ipso Domino sunt benedicti, prout Innocentius III. ait supra n. 34. in fine. Hæc quippe intelligentia sufficit ad intentum Alexandri III. quia eo ipso quo benedictio nubentium est cæremonia sacra, vel Sacramentale quoddam, sive sit Sacramentum propriè & strictè, sive non, pro ea aliquid exigere simonia est.

Objiciunt 1°. Ambrosius epist. 70. dicit, quòd *ipsum conjugium velamine sacerdotali, & benedictione sanctificari oportet.* Igitur ante sacerdotalem benedictionem non est sanctum. Nec proinde Sacramentum.

Respondeo negando consequentiam. Quæ est enim ista consecutio: oportet conjugium sacerdotali benedictione sanctificari (ex Ecclesiæ præscripto, vel legitima consuetudine) igitur aliqui sanctum non est? nonne scriptum est: qui sanctus est, sanctificatur adhuc? quidni ergo conjugium, sanctum ex institutione Christi, adhuc sanctificari possit per benedictionem Ecclesiæ, si ipsa, lege vel laudabili consuetudine, id præscribat? Quàm inermes esse oportet objicientes, dum objiciunt argumenta tam levè armata? Oportet tamen conjugium, jam sanctum in ratione Sacramenti, seu potius conjuges eo sanctificatos, adhuc sanctificari, ex Ecclesiæ præscripto, sacerdotali benedictione: quis objicientibus revelavit oportere hoc fieri per illa verba, *ego vos conjungo, &c.*? Rogo ad verba opinionis sequaces, ut, attentis dictis & dicendis, videant, quàm parùm solida sint, quæ objiciunt. Oporteret certè validius armatam esse paucitatem, quæ contra tantam numerositatem præcipuorum Scholasticorum, imò Scholæ Principum decerant. Tandem aliquando discant, inermes se esse in antiquitate, seu Veterum traditione. Quamdiù enim non probant, Veteres, de sacerdotali benedictione loquentes, de ea conjunctione loqui, quæ Sacerdòs dicit: *ego vos conjungo, &c.* aërem verberant. Atqui Ambrosium de ea conjunctione loqui, haud magis verisimile est, quàm Nicolaum I. ad Consulta Bulgarorum c. 3. de ea loqui, dum refertur Latinorum conjugiorum morem: *nostrates (inquit)... quando nuptialia fœdera contrahunt... post sponsalia, qua futurarum nuptiarum sunt promissa, fœdera quoque, consensu eorum, qui hæc contrahunt... celebrantur (ecce matrimonium per verba de præsentia)... post hæc ambo ad nuptialia fœdera consummanda perducuntur. Exprimunt quidem in Ecclesiâ Domini, cum oblationibus, quas offerre debent Deo, per Sacerdotis manus statuuntur; sicque demùm BENEDITIONEM ET VELAMEN CELESTE SUSCIPIUNT.* Ecce Pontifex, iidem utens (quibus Ambrosius) verbis, non loquitur de sacerdotali conjunctione per hæc verba, *ego vos conjungo, &c.* sed de benedictione solemni, cum oblationibus, conjugium per verba de præsentiam completum subsequente, quæque non datur in omni conjugio. Subdit enim: *verumtamen velamen illud non suscipit, qui ad secundas nuptias migrat.*

Objiciunt 3°. Martinus V. in fine Concilii Constantiensis, jubet suspectos de hæresi interrogari: *an credant, quòd Christianus, contemnens susceptionem Sacramentorum Confirmationis, vel Extreme Unctionis, vel solemnizationis Matrimonii, peccet mortaliter?* Ergo solemnizationem Matrimonii (cujus solemnizationis Parochus est Minister) perinde Sacramentum vocat, quàm Confirmationem, vel Extremam Unctionem.

Respondeo 1°. neque hoc facere ad rem. Neque enim per Matrimonii solemnizationem Martinus intelligit sacerdotalem conjunctionem per hæc ver-

ba, ego vos conjungo, &c. Iam namque intellectum quis objicientibus revelavit? Et unde eum ipsi probant? Nos potiori jure (quia secundum regulam Juris, *inspicimus in obscuris*, &c.) intelligimus solemnem matrimonii benedictionem; eod quod hæc in Jure ut plurimum intelligi solet per matrimonii solemnizationem, seu benedictionem, ut ex præmissis constat. Et hinc

43 Respondeo 2°. dum Martinus V. matrimonii solemnizationem vocat Sacramentum, abstractum accipere pro concreto, id est matrimonii solemnizationem pro matrimonio solemnem. Et per matrimonium solemne intelligere matrimonium solemniter benedictum (ut antè) vel matrimonium in facie Ecclesiæ celebratum. Cujus ministri sunt ipsi contrahentes, non Parochus, qui solum est minister solemnitatis, seu benedictionis solemnem. Quæ licet non sit de substantia Sacramenti matrimonii, peccat tamen mortaliter qui eam contemnit. Quia cum ab Ecclesiâ adhibeatur in honorem & reverentiam Sacramenti matrimonii, quisquis eam contemnit, ipsum Matrimonii Sacramentum contemnere censetur.

44 Obijciunt 4°. Concilium Florentinum, in Decreto Eugenii, docet Sacramenta tribus perfici, rebus tamquam materiâ, verbis tamquam formâ, & intentione ministri. At Matrimonii Sacramentum sine verbis perfici posset, si contrahentes forent illius ministri, utpote nutibus aliquando, vel per litteras consensum exprimentes. Posset etiam perfici sine intentione ministri. Cum conjuges de intentione conficiendi Sacramentum sapè non cogitent; nec de eo ab Ecclesiâ moneantur.

Respondeo nec istud argumentum ullius esse momenti, cum Matrimonii Sacramentum in contractu fundetur; contractus autem non semper verbis perficiatur, ut distinguuntur à nutibus, vel aliis signis; sed nutibus & signis aliquando perficiatur. Quod cum sit, nutus, & alia ejusmodi signa, licet formaliter non sint verba, sunt virtualiter & æquivalenter, in quantum signa sunt internam exprimentia voluntatem, perinde ac verba. Propter quod Florentinum, agens in specie de Sacramento Matrimonii, dicit, quod causa efficiens illius est *mutuus consensus per verba de presenti regulariter expressus*, per quod satis innuit verba non esse necessaria universim & semper, sed regulariter, quando sic fieri potest.

45 Quoad intentionem, licet conjuges plerumque non habeant explicitam intentionem faciendi Sacramentum, dum contrahunt matrimonium, plerumque tamen fideles illam habent implicitè, dum volunt contrahere matrimonium sicut Christianos decet, & sicut vult Christus, quem sciunt elevasse matrimonium ad dignitatem Sacramenti. Nec opus est quod aliter instruantur; cum sufficiat generalis instructio, ut velint conjungi, eo modo quo Christus vult conjungi Christianos, nec necesse sit ipsos monere de presenti controversia.

46 Obijciunt 5°. Tridentinum sess. 24. c. 1. de reform. matrim. vult ut Parochus, tamquam Dei minister, contrahentibus dicat: *ego vos in matrimonium conjungo, in nomine Patris*, &c. Igitur per hæc verba Parochus eos verè in matrimonium conjungit, & non solum conjunctos declarat. Alias dicere potius deberet: *ego vos declaro in matrimonium conjunctos*, &c.

Respondeo 1°. plura & solidiora pro assertionem nostram ex Tridentino argumenta depromi, quam contra illam. Primum namque Tridentinum, in eo tantum ponit differentiam matrimonii novæ ac veteris legis, quod illud *per Christum gratiâ præstet*. Non omisit, quod etiam ministro præset, si ita censuisset. 2°. *elandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata*

et vera esse matrimonia pronuntiat, quamvis Ecclesia ea irrita non fecit. Illa ergo non solum censuit vera in ratione contractus, sed & rata in ratione Sacramenti. Unde dum addit, quod ea nihilominus Ecclesia semper detestata est, atque prohibuit, causam hujus non enarrat, quod Sacramenti minister is deesset, idcirco Sacramentum non esse censeret (semper enim detestata est, & prohibuit Baptismum, Confirmationem, & alia Sacramenta conferri ab excommunicato, tametsi ea equidem vera Sacramenta esse crederet) sed planè alias hujus causas recesset, peccitas ex magis inconvenientibus, quæ proveniebant ex eo quod tale matrimonium in facie Ecclesiæ probari non posset. Pro quorum efficaci remedio contrahentes reddidit inhabiles ad matrimonium contrahendum quam in facie Ecclesiæ, *presente utique Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus vel tribus testibus*. 3°. ut insinuat, de per hoc non requirere Parochum, tamquam ministrum Sacramenti Matrimonii, non dixit: *qui aliter quam presente, & loquente Parocho*, seu verba illa profertente: *ego vos conjungo*, &c. sed solum *qui aliter quam presente Parocho*. ... eos S. Synodus ad se contrahendum omnino inhabiles reddidit. Ideoque Congregatio Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, declaravit, de mente Concilii, non pertinere ad substantiam matrimonii, ut Parochus aliqua verba profert, ut n. 19. vidimus, ubi & declarationem illam legitimam, non spuriam esse ostendimus. 4°. verba illa Parochi non esse formam substantialem Sacramenti Matrimonii, aliâ insuper declaratione Pii V. & Clementis VIII. aliisque argumentis solide probavimus cap. 3. 5°. verba illa non profert à Parocho, tamquam conficiente matrimonium, seu Matrimonii Sacramentum, constat ex eo quod Tridentinum ad illa referenda Parochum absolute non adstringat, sed vel ad illa, vel ad alia, *juxta receptum uniuscujusque Provinciae ritum*. In nonnullis verò Provinciis, ut in Diocesi Constantiensis, non illa, sed ista habentur in Rituali: *matrimonium per vos contractum, secundum ordinem S. Matris Ecclesiæ, ego, auctoritate quâ habeo in parte fungor, ratifico, confirmo, & benedico in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen*. Et idem.

Respondeo 2°. manifestum esse ex ritu illo 47 nonnullarum Provinciarum, aliisque argumentis à nobis deductis, Parochum non conjungere contrahentes, nisi sensu illo quem exprimit ritus Constantiensis, à Tridentino approbatus; eumque proinde esse sensum verborum illorum, *ego vos conjungo*, &c. Nisi malis ea sic explicare: *ego vos conjungo in facie Ecclesiæ, sive meâ presentia, & auctoritate officio vos conjunctos conjunctione legitima, non solum in foro interno, sive Dei; sed & in foro externo, sive Ecclesiæ*.

At (inquit Sylvius) ista non est conjunctio 48 propriè dicta; sed conjunctio declaratio.

Respondeo, esse conjunctioem propriè dictam quatenus *coram Ecclesiâ*, pro quanto propriè efficit, ut contrahentes in foro Ecclesiæ habeantur verè & propriè conjuncti; tamen ista conjunctio *coram Ecclesiâ*, supponat conjunctioem *coram Deo*, per mutuum contrahentium consentum. Quod etiam verum est in sententia Sylvii, in qua Sacerdos propriè non conjungit, sed conjunctos supponit. Propriè enim conjungere, est vinculum novum imponere. Quod coram Deo non imponit Sacerdos, ne quidem vinculum perpetuitatis indissolubilitatisque matrimonii. Ut pote quod (teste Tridentino) non desit matrimonio Protoparentum nostrorum; nec nimis perpetuum indissolubileque foret matrimonium fidelium, si loco

loco verborum illorum: *ego vos conjungo*, &c. Sacerdos diceret: conjunctionem vestram *rati- ficio* & *confirmo*, juxta ritum Constantiensem; vel (juxta ritum nonnullarum aliarum Provinciarum apud Sotum) diceret: *quod Deus conjunxit, homo non separet*. Frustra proinde Sylvius præten- dit, quærendam omnimodam proprietatem in sig- nificatione sacerdotalium verborum: *ego vos conjungo*. Cum alia significatio quærenda non sit, nisi quam Ecclesia per verba illa intendit. Est au- tem manifestum ex d'ctis, Ecclesiam non inten- dere aliam ab ea quam expressimus, quamque communis Doctorum penè omnium sensus intel- ligit.

49 Instat quidem Sylvius: Sacerdos in omni pro- prietate absolvit: ergo in omni proprietate con- jungit.

Sed instantia solida non est: quod enim Sacer- dos verè & propriè absolvat in foro Dei, & non solum absolutionem declarat, vel confirmet, sci- mus ex Ecclesiæ definitione: ex qua etiam habemus 1°. verba illa, *absolve te*, esse formam es- sentiali Sacramenti Pœnitentiæ. 2°. non sup- ponere anteriorem absolutionem. 3°. proferrî judicialiter à Sacerdote, tamquam illius Sacra- menti ministro. Quæ omnia indubitata sunt apud omnes Catholicos. Sed nihil simile habemus ex Ecclesiæ definitione; imò contraria habemus ex multis & validis Theologicis argumentis, com- munitate Doctorum Catholicorum sensu, de ver- bis illis, *ego vos conjungo*, &c.

50 Obijciunt 6°. Concilium Coloniense in En- chiridio Christianæ Institutionis dicit: *in nova le- ge Sacerdotes... legitimos hujus Sacramenti mi- nistros esse. In lege quidem veteri pater, aut, defun- ctus patre, proximus puella agnatus, seu tutor, Dei loco conjuges iungebat. Sic Tob. 7. legis: Et ap- prehendens Raguel dexteram filie sue, dexterae Tobie tradidit, dicens: Deus Abraham... vo- biscum sit, & ipse conjugat vos, &c. Ad eun- dem modum ab Apostolorum temporibus Matrimo- nii Sacramentum in facie Ecclesiæ celebratum est, ministris Sacerdotibus Christi.*

Respondeo 1°. ex his verbis potius arguen- dum, quod Sacerdos minister sit accidentalis, non essentialis, sive minister solemnitatis, non subst- antie Sacramenti Matrimonii, nisi fortè accepti prout *in facie Ecclesiæ*, ut supra. Neque enim in veteri lege pater fuit minister essentialis, neque Raguel fuit minister, nisi solemnitatis, dum pu- blicam interposuit autoritatem illi contractui, qui tunc Sacramentum non erat. 2°. isem Con- cilium ibidem *verbum* expressè dicere, quod contrahentes ministri sint Sacramenti Matrimo- nii: *verbum* (inquit) *hujus Sacramenti, quo ac- cidentè ad elementum sit Sacramentum, id nimirum est, quo ambo, mas & femina, cum pietatis respectu, que ad Deum est, sibi mutuo fidem conjugalem dant accipiuntque*, quo proinde non quovis modo, sed in Dei nomine conjunguntur.

51 Obijciunt 7°. varia Ritualia vocant Paro- chum ministrum hujus Sacramenti, sicut eum vocat & Synodus Cameracensis anni 1567. cap. 1. de matrim. Ritale etiam Romanum sub Pau- lo V. dicit administrationem hujus Sacramenti ad Parochos pertinere.

Respondeo, salvâ assertionem nostrâ, Parochum multis de causis dici posse, & à Ritualibus dici ministrum matrimonii, quamvis non conficiat il- lud, neque in quantum contractus est, neque in quantum est Sacramentum, videlicet 1°. quia sua præsentia dat firmitatem, & quodammodo valorem matrimonio, quod aliàs esset invalidum. 2°. (& in idem redit) quia licet non sit causa illius, neque in quantum contractus est, neque in quantum est Sacramentum; est tamen causa

illius in quantum *in facie Ecclesiæ*, sive in quan- tum publicum est, publicamque habens authori- tatem. Hanc enim ipsi dat Parochus, non per verba quæ profert, sed per suam præsentiam. 3°. quia non solum fideles dirigit in eo suscipiendo, sed & dignos ad illud admittit, indignosque re- pellit: quâ ratione Sacramentum dispensare dicitur, qui secundum regulas æquitatis hos ad Sa- cramentum admittit, illos arceat. 4°. quia mi- nister est sacrarum caeremoniarum, benedictionum & precum, quæ matrimonio, ob Sacramenti re- verentiam, adiunguntur, arque aded minister est solemnitatis Sacramenti.

Obijciunt 8°. S. Thomas non uno loco di- cit, solum Sacerdotem ex officio Sacramenta mi- nistrare & dispensare. Et in 4. dist. 1. q. 1. a. 3. ad 5. dicit, quod Pœnitentiæ, & Matrimonium, *se- cundum quod utrumque est Sacramentum, in dis- pensatione ministrorum Ecclesiæ consistens, ut- rumque habet aliqua verba pro forma, sicut in matrimonio sunt verba experimentia consentium, & iterum benedictiones ab Ecclesiâ institutæ.*

Respondeo 1°. mirum esse quod nobis obi- ciunt S. Thomam, cujus habemus testimonia me- ridiana luce clariora pro assertionem nostrâ, tum illud quod n. 16. protulimus ex dist. 26. lib. 4. a. 1. ad 1. Tum quia ibidem dist. 28. q. 1. a. 3. in corp. dicit, *quod sicut in aliis Sacramentis quedam sunt de essentia Sacramenti, quibus omissis non est Sacramentum; quedam autem ad solemnitatem Sa- cramenti pertinent, quibus omissis verum perficitur Sacramentum... ita etiam consensus expressus per verba de præsentis, inter personas legitimas ad con- trahendum, matrimonium facit* (etiam in ratione Sacramenti; sequitur enim) *quia hæc duo sunt de essentia Sacramenti. Alia autem omnia* (igitur & sacerdotalia verba, *ego vos conjungo*, &c.) *sunt de solemnitate Sacramenti... unde si omittantur, ve- rum matrimonium est.* Et ad 2. *Actus noster in pœnitentiâ, quamvis sit de essentia Sacramenti, non est tamen sufficiens ad inducendum proximum effe- ctum Sacramenti, scilicet absolutionem à peccatis: Et ideo oportet, quod ad perfectionem Sacramenti interveniat actus Sacerdotis. Sed in matrimonio actus nostri sunt causa sufficiens ad inducendum proximum effectum, qui est obligatio: quia quicumque est sui juris, potest se alteri obligare. Et ideo Sacer- dotis benedictio non requiritur in matrimonio, quasi de essentia Sacramenti.* Ecce his locis, ubi hæc de re agit specialiter, arque ex professo, aperuissimè est noster. Nullâ igitur æquitate, his neglectis, ad- versarii ipsum nobis eripere conantur, ob alia quædam loca, ubi neque specialiter & ex profes- so hæc de re agit, neque clarè eam determinat. Cum nec æquum, nec rationale sit, clara & perspicua testimonia explicare per obscura, nec apertam veritatem, quæ oculis clarè inspicitur, obscurioribus conjecturis elidere.

Respondeo 2°. solum Sacerdotem ex officio 53 ministrare & dispensare Sacramenta, in quantum solus ex parte Ecclesiæ ad hoc est ordinatus, sive ut ea conficiat, sive ut aliunde confecta dispen- set, sive ut assistat & dirigit eos, qui ex divina ordinatione ea conficiunt, sive aliis modis n. præ- cedenti explicatis. Ex quibus patet ad objectum testi- monium ex dist. 1. q. 1. a. 3. ad 5.

Obijciunt 9°. Sacramentum Matrimonii est 54 res sacra. Ergo petit ministrum sacrum, & for- mam sacram.

Respondeo 1°. ex eo quod Matrimonii Sa- cramentum sit res sacra, non sequi quod ipsius minister necessariò esse debeat sacer: cum baptis- mus, etsi sacer, à ministro non sacro valide, & in necessitate etiam licitè confici possit. Neque ex eo quod aliorum Sacramentorum minister extra necessitatem sit sacer, idem consequens est in hoc

Sacramento; sicut ex eo quod cetera Sacramenta in re transeunte consistant, idem non sequitur de Eucharistia. Disparitas est 1°. quod alia Sacramenta non consistant in contractu, prout Matrimonii Sacramentum; idemque absurdum non sit quod minister conficiens hoc Sacramentum non sit sacer. Quemadmodum enim absurdum non est matrimonii contractum, aliis non factum, elevatum esse ad dignitatem Sacramenti; sic absurdum non est ministros contractus, aliis non sacros, elevatos esse ad dignitatem ministrorum istius Sacramenti. Secundo disparitas est, quod alia Sacramenta ordinantur, vel ad spiritualem cujusque hominis in seipso perfectionem, vel ad spiritualem gubernationem multiplicationemque Ecclesiae, uti Florentinum docet in Decreto Eugenii. Matrimonium verò ordinatur ad corporale Ecclesiae augmentum; quod sicut Deus per laicos viros & feminas fieri disposuit; sic & ipsos hujus Sacramenti ministros esse voluit, per quos & hujus Sacramenti materia exhibetur, & forma profertur.

55 Respondeo 2°. contrahentes matrimonium, prout elevatos à Deo ad dignitatem conficiendi hoc Sacramentum, posse certo sensu dici ministros sacros, sicut & verba quae profertur, ex intentione conficiendi hoc Sacramentum, ex Christi institutione & elevatione dici possunt forma facta.

56 Objicit 10°. Franciscus Farvacius: minister Sacramenti profert formam, vice, nomine, & in persona Christi. Sed contrahentes non profert formam matrimonii, vice, nomine, & in persona Christi. Alias sicut Christus est qui principaliter baptizat, confirmat, consecrat, absolvit, ungit, ordinat; sic Christus esset, qui matrimonium principaliter contrahit, quique principaliter dicit: *accipio te in maritum, accipio te in uxorem*.

Respondeo, sicut Christus est qui tamquam principalis minister principaliter baptizat, confirmat, &c. ita Christus est qui tamquam principalis minister principaliter conjungit & conjungendo sanctificat eos quos conjungit. Nec mirum, quia, etiam ante elevationem matrimonii in Sacramentum, Deus erat qui principaliter eos conjungebat, secundum illud: *quod Deus conjunxit, homo non separet*. Sed sicut in Baptismo Christus seipsum principaliter non baptizat, nec in Confirmatione seipsa confirmat, &c.; sic in Matrimonio seipsum principaliter non conjungit, sed contrahentes invicem jungit. Et ideo verba ista: *accipio te in uxorem, accipio te in maritum, à contrahentibus non profertur vice, nomine, & in persona Christi, tamquam per illa accipientis v. g. Cajam in uxorem, & Titium in maritum (hoc enim Christi personam non decet) sed vice, nomine, & in persona Christi, tamquam principaliter conjungentis Titium tamquam maritum Cajae tamquam uxori, per istamque conjunctionem ipsos sanctificantis.*

CAPUT VI.

Omne matrimonium baptizatorum, cum debita intentione, etiam per procuratores inuicem, est Sacramentum.

57 **P**Robatur, quia sacri Canones, & Concilia, Florentinum & Tridentinum, definiunt, matrimonium fidelium esse Sacramentum. Quae propositio cum sit indefinita, & in materia doctrinali, aequivalat universali, ac si diceret, omne matrimonium fidelium, seu baptizatorum, suppositis supponendis, supposita utique debita materia, forma, & intentione ministri, esse Sacra-

mentum. Requirit namque Florentinum in omni Sacramento debitam materiam, formam, perfonamque ministri conferentis Sacramentum, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, quorum si aliquid desit, non perficitur Sacramentum. Si autem nihil eorum desit, perficitur haud dubie Sacramentum in subiecto capaci. Cum igitur omnis fidelis, nullo impedimento ligatus, sit capax hujus Sacramenti, si contrahentes sint fideles, adhibeantque debitam materiam & formam, ut dictum est cap. 8. habeantque intentionem faciendi quod facit Ecclesia, omne ipsorum matrimonium taliter contractum haud dubie est Sacramentum.

Dixi, etiam per procuratores inuicem. Quia tametsi Cajetanus, Victoria, Canus, Sylvius, &c. hoc negent; merito tamen affirmant Serus, Valentia, Sanchez, Aversa, Basilus Pontius, Wiggers, Gonet, & è nostris Cornejo, Gabriel à S. Vincentio, Andreas à Matre Dei, Bonae spei, &c. Quia in matrimonio per procuratores inuicem, nihil desit ad rationem Sacramenti. Cum non desit legitima materia, scilicet corpora contrahentium; nec legitima forma, nimirum consensus utriusque partis sufficienter expressus per verba, vel signa contrahentium, ad hoc utentium procuratoribus, tamquam instrumentis, & vicariis suis, per ipsosque facientium quod ipsi faciunt, juxta vulgatam Juris regulam: *quod per alium facimus, per nos utique facere censetur*. Denique non desit intentio debita, ut supponimus, nec Parochi & duorum saltem testium praesentia per Tridentinum requisita. Supponimus enim procuratores, exhibito suae commissionis mandato, coram ipsis illud exequi, consensumque mandatum per verba de praesenti eorum nomine exprimere. Nihil igitur desit ad rationem Sacramenti, sicut adversarii nihil desit fatentur ad rationem contractus. Ex quo assertio nostra roboratur. Contractum enim matrimoniale baptizatorum, supposita debita materia, forma & intentione, Christus elevavit ad rationem Sacramenti, ut Scriptura & Traditio docet.

Proinde hic arguendum non est a paritate aliorum Sacramentorum, quae per eorum ministros mediata & personaliter perfici debent. Est enim speciale Sacramentum Matrimonii, quod fundetur in contractu, ideoque sequatur naturam contractus, qui ex natura sua inter absentes, per procuratores, vel interuentium, perfici potest, ut constat ex utroque Jure.

Nec contrarium evincitur ex forma hujus Sacramenti, *accipio te in meum, accipio te in meum*. Tum quia verba ista non sunt de necessitate formae, sed sufficienter quaecumque verba, vel signa, exprimentia consensum contrahentium de praesenti: quae expressio per procuratores fieri potest. Tum quia procurator Titii v. g. nomine ipsius dicere potest procuratori Cajae, *accipio te in meum*. Et procurator Cajae, nomine ipsius dicere procuratori Titii, *accipio te in meum*.

Tres tamen condiciones cap. ult. de procuratoribus in 6. requiruntur, ad hoc ut matrimonium per procuratores inuicem fiat. Prima, ut procuratores ad hoc mandatum habeant speciale. Secunda, ut procuratores alium deputare non possint, nisi & hoc sit ipsis specialiter commissum. Tertia, ut procurator, antequam contraxerit, à Domino non fuerit revocatus. Alias contractum postmodum matrimonium ab eodem nullius momenti existit: cum illius consensus defecerit, sine quo firmitatem habere nequit.

Non requiritur tamen diversitas sexuum in procuratoribus: utpote non contrahentibus pro se & nomine suo, sed nomine mandatum, ipsis ut instrumentis utentium, ad exprimentum consensum suum. Quem vir & mulier exprimeret possunt, vel